

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Σχολή Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης

Έρευνα Αποφοίτων

Συνοπτική Ερευνητική Αναφορά

1^ο Κύμα

Γιάννης Τσίμπας

Επίκουρος καθηγητής

ΕΚΠΑ, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης & Δημόσιας Διοίκησης

Αθήνα

Μάρτιος 2023

Εισαγωγή

Ακολουθεί συνοπτική και κυρίως περιγραφική αποτύπωση των βασικών αποτελεσμάτων του πρώτου κύματος της έρευνας αποφοίτων του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης (ΤΠΕΔΔ) του ΕΚΠΑ. Αναλυτική πινακοποιημένη παρουσίαση του συνόλου των στοιχείων βρίσκεται στην αντίστοιχη συνολική αναφορά.

Το δείγμα

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά, με χρήση δομημένου ερωτηματολογίου σε 219 απόφοιτους του Τμήματος ΠΕΔΔ, κατά το διάστημα Μαρτίου-Μαΐου 2022. Το ποσοστό απόκρισης (57,2%) ήταν αρκετά μεγάλο για τέτοιου είδους έρευνα (Πίνακας 1). Παρόλο που αναγκαστικά δεν ακολουθήθηκε κάποιο είδος πιθανοτικής δειγματοληψίας, τα χαρακτηριστικά του δείγματος που μπορούν να ελεγχθούν με βάση διαθέσιμα επίσημα στατιστικά στοιχεία, όπως το φύλο, η διάρκεια σπουδών και ο μέσος βαθμός πτυχίου των ερωτώμενων, καταδεικνύουν ένα αρκετά αντιπροσωπευτικό δείγμα, από το οποίο μπορούν να εξαχθούν έγκυρα συμπεράσματα.

Πίνακας 1 Η ταυτότητα της έρευνας

Διάστημα διεξαγωγής	9/3-31/5/2022
Πληθυσμός έρευνας:	Απόφοιτοι του Τμήματος ΠΕΔΔ που ορκίστηκαν εντός του ημερολογιακού έτους 2021 (3 ορκωμοσίες)
Μέθοδος συλλογής δεδομένων	Διαδικτυακή έρευνα.
Μέθοδος δειγματοληψίας	Δειγματοληψία ευχέρειας, με αποστολή email σε όλα τα μέλη του πληθυσμού έρευνας.
Μέγεθος δείγματος	219
Ποσοστό απόκρισης	57,2%
Ερωτηματολόγιο	Το ερωτηματολόγιο αποτελεί προσαρμογή αντίστοιχων ερωτηματολογίων των πανεπιστημίων Princeton και MIT, καθώς και του ερωτηματολογίου που είχε χρησιμοποιηθεί στην έρευνα αποφοίτων των ΠΜΣ του Τμήματος ΠΕΔΔ, το 2017.
Συντονισμός, ανάλυση, επεξεργασία δεδομένων και σύνταξη αναφοράς	Γ. Τσίρμπας
Σημείωση	Όπου αναφέρεται απλώς ο όρος «στατιστικά σημαντικό», εννοείται επίπεδο εμπιστοσύνης 95%. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις υπάρχει ρητή αναφορά.
Ευχαριστίες (αλφαβητικά)	Γεωργία Αστρακά, Χριστίνα Γεωργιάδου, Τώνια Ζερβάκη, Άση Κιούση, Νίκος Κουτσιαράς, Τζένη Λιαλιούτη, Παναγής Παναγιωτόπουλος, Χάρης Πλατανάκης, Μαρίλη Πραβίτα, Δημήτρης Σωτηρόπουλος, Χαράλαμπος Χρυσανθάκης, Δημήτρης Χρυσόχου

Το προφίλ των ερωτώμενων

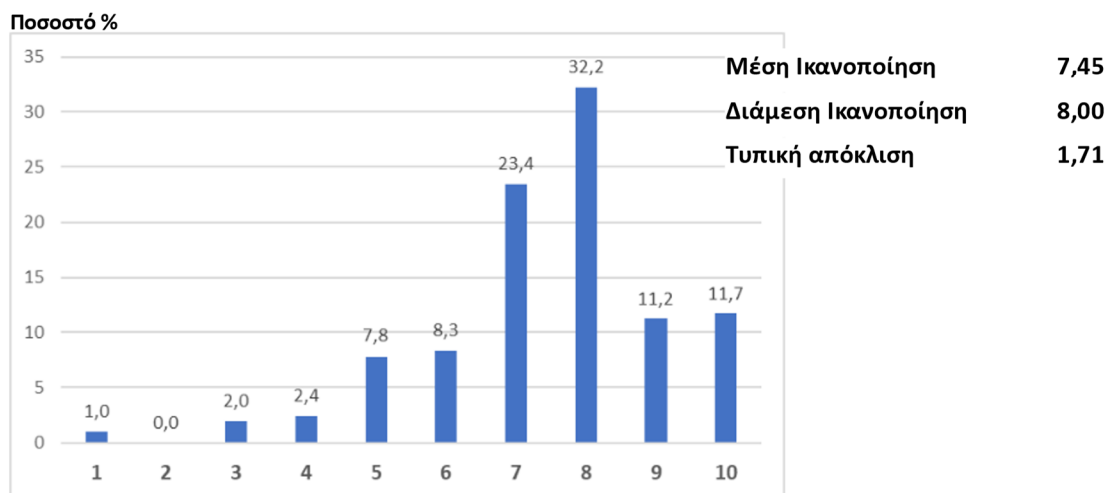
Τα δύο τρίτα των ερωτώμενων μας δηλώνουν γυναίκες, ενώ η μέση ηλικία τους είναι λίγο πάνω από 28 έτη. Το 60% ακολούθησε τον κύκλο σπουδών της Διοικητικής Επιστήμης και του Δημοσίου Δικαίου, το 24% των Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών και το 16% της Πολιτικής Ανάλυσης. Η μέση διάρκεια σπουδών των ερωτώμενων μας ήταν τα 7,3 έτη, με τις μισές περιπτώσεις να ολοκληρώνουν τις σπουδές τους έως τα 5 έτη και το 68% έως τα 6 έτη («ν+2»). Ο μέσος βαθμός πτυχίου στο δείγμα μας είναι 6,98. Στο επίπεδο του βαθμού πτυχίου καταγράφεται και μια στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των αποφοίτων διαφορετικών κύκλων σπουδών, με όσους/ες προέρχονται από τον κύκλο της Πολιτικής Ανάλυσης να δηλώνουν μέσο βαθμό πτυχίου 7,22, ακολουθούμενοι/ες από αποφοίτους του κύκλου Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών (7,07) και Διοικητικής Επιστήμης και Δημοσίου Δικαίου (6,87).

Ικανοποίηση από τις σπουδές στο Τμήμα ΠΕΔΔ

Η μέση ικανοποίηση στη δεκαβάθμια κλίμακα από τις σπουδές στο Τμήμα ΠΕΔΔ είναι 7,45 (Γράφημα 1). Η υψηλότερη ικανοποίηση (8,36) καταγράφεται μεταξύ των αποφοίτων μας που προήλθαν από κατατακτήριες εξετάσεις, ενώ χαμηλότερη από το σύνολο είναι η μέση ικανοποίηση μεταξύ όσων εισήλθαν στο Τμήμα μέσω Πανελληνίων Εξετάσεων (7,17), σε μια στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση που καταδεικνύει τη συνάφεια μεταξύ στοχευμένης επιλογής του Τμήματος και ικανοποίησης από αυτό. Ο χαμηλότερος βαθμός ικανοποίησης καταγράφεται σε όσους/ες αποφοίτησαν μετά από 7-8 έτη σπουδών (μέση ικανοποίηση 6,45) και σε όσους/ες είναι 25-30 ετών (μέση ικανοποίηση 6,48)- δύο υποομάδες στις οποίες θα γίνει ειδικότερη μνεία παρακάτω. Εύλογα ίσως, όσο μεγαλύτερος ο βαθμός αποφοίτησης, τόσο μεγαλύτερη και η ικανοποίηση από τις σπουδές στο Τμήμα ΠΕΔΔ.

Γράφημα 1 Βαθμός Ικανοποίησης από τις σπουδές στο ΤΠΕΔΔ**Βαθμός Ικανοποίησης**

Πόσο ικανοποιημένος/η μείνατε από τις σπουδές σας στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης; (Κλίμακα 1 -10) (%)

ΕΚΠΑ. ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ. ΕΡΕΥΝΑ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ. ΚΥΜΑ 1.

26

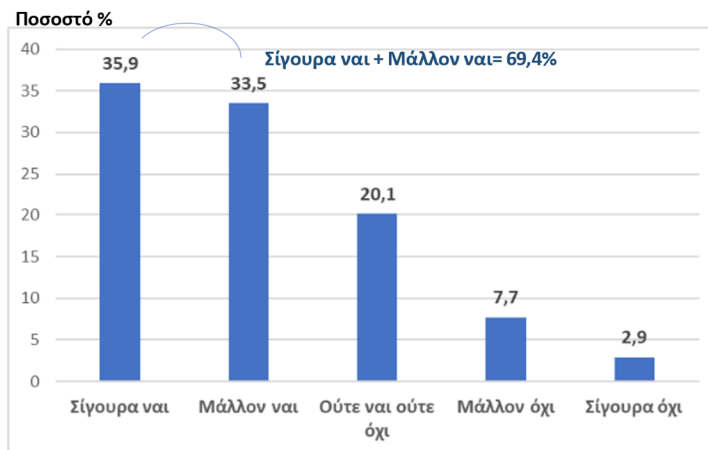
Πιθανότητα σύστασης του Τμήματος ΠΕΔΔ

Το 69,4% των αποφοίτων μας δηλώνει ότι σίγουρα ή μάλλον θα συνέστηνε το Τμήμα ΠΕΔΔ σε τρίτους (Γράφημα 2). Η πιθανότητα σύστασης σημειώνει τις υψηλότερες τιμές της μεταξύ όσων ολοκλήρωσαν τις σπουδές τους εντός της τετραετίας και όσων είναι άνω των 41 ετών. Στον αντίποδα, τα χαμηλότερα ποσοστά σημειώνονται και πάλι μεταξύ όσων είναι μεταξύ 25-30 ετών και όσων ολοκλήρωσαν τις σπουδές τους σε 7-8 χρόνια. Τέλος, επιβεβαιώνεται η σχέση μεταξύ ικανοποίησης από τις σπουδές στο Τμήμα ΠΕΔΔ και πιθανότητας σύστασής του σε τρίτους, αφού η υψηλή ικανοποίηση συνδέεται και με υψηλή πιθανότητα σύστασης. Ενδεικτική είναι σε αυτό το επίπεδο η υποομάδα αποφοίτων που ακολούθησε τον κύκλο σπουδών Διοικητικής Επιστήμης και Δημοσίου Δικαίου, στην οποία σημειώνονται ταυτόχρονα τα υψηλότερα επίπεδα ικανοποίησης από τις σπουδές και η υψηλότερη πιθανότητα σύστασης του Τμήματός μας.

Γράφημα 2 Πιθανότητα σύστασης ΤΠΕΔΔ

Πιθανότητα σύστασης

Θα προτείνετε το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης σε φίλους-συγγενείς που ενδιαφέρονται για πανεπιστημιακές σπουδές; (%)

Σημείωση: Το άθροισμα είναι 100,1 λόγω στρογγυλοποιήσεων

ΕΚΠΑ. ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ. ΕΡΕΥΝΑ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ. ΚΥΜΑ 1.

32

Αντιλαμβανόμενη συμβολή των σπουδών στο Τμήμα ΠΕΔΔ

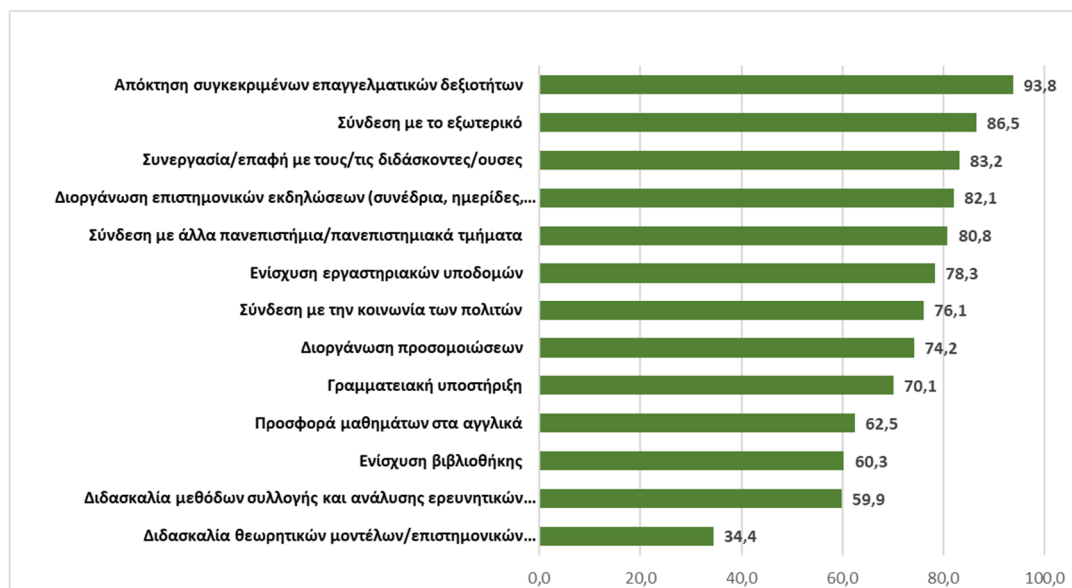
Οι απόφοιτοί μας θεωρούν σε ποσοστά άνω του 65% ότι οι σπουδές τους στο Τμήμα ΠΕΔΔ έχουν συμβάλει πολύ ή αρκετά σε πεδία όπως η κατανόηση πολιτικών, κοινωνικών και οικονομικών προβλημάτων, η ικανότητα αναλυτικής και θεωρητικής σκέψης, η κατανόηση της σημασίας της επιστήμης και της έρευνας, η κατανόηση της λειτουργίας του διεθνούς και ευρωπαϊκού περιβάλλοντος, η προσωπική ολοκλήρωση, η σε βάθος γνώση ενός συγκεκριμένου επιστημονικού πεδίου και η ικανότητα συγγραφής εργασιών και αναφορών. Την ίδια στιγμή, θεωρούν μάλλον φτωχή τη συμβολή των σπουδών τους στο Τμήμα ΠΕΔΔ στην εργασιακή και μισθολογική τους εξέλιξη, καθώς και στην εύρεση εργασίας (ποσοστά που βρίσκονται από 16% και κάτω).

Μετά την πραγματοποίηση Ανάλυσης Κυρίων Συνιστωσών (ΑΚΣ), με σκοπό την ομαδοποίηση των παραμέτρων που εξετάστηκαν, αναδείχθηκαν τρεις ομάδες μεταβλητών (συνιστώσες). Οι απαντήσεις των αποφοίτων μας ομαδοποιούν τα στοιχεία προσωπικής ακαδημαϊκής βελτίωσης ως την ισχυρότερη συνιστώσα αναφορικά με το πώς συνέβαλαν οι σπουδές τους στο Τμήμα ΠΕΔΔ, ακολουθούμενη από τη συνιστώσα των κοινωνικών-εργασιακών δεξιοτήτων και

εξωστρέφειας, με τη λιγότερο ισχυρή συνιστώσα να επιβεβαιώνεται και με αυτόν τον τρόπο ότι είναι η ομάδα μεταβλητών που αφορούν στη συμβολή των σπουδών στο Τμήμα ΠΕΔΔ σε εργασιακά πλεονεκτήματα.

Προτάσεις βελτίωσης των σπουδών στο Τμήμα ΠΕΔΔ

Η απόδοση μεγαλύτερης έμφασης στην απόκτηση επαγγελματικών δεξιοτήτων, πεδίο στο οποίο η συμβολή των σπουδών στο Τμήμα ΠΕΔΔ αξιολογήθηκε χαμηλά, όπως αναφέρθηκε αμέσως παραπάνω, τοποθετείται στην πρώτη θέση των προτάσεων βελτίωσης από την πλευρά των αποφοίτων μας, με ποσοστό 93,8%, ακολουθούμενη σε ποσοστά άνω του 70% από τη σύνδεση με το εξωτερικό, τη συνεργασία/επαφή με τους/τις διδάσκοντες/ουσες, τη διοργάνωση επιστημονικών εκδηλώσεων (συνέδρια, ημερίδες, ομιλίες κλπ), τη σύνδεση με άλλα πανεπιστήμια/πανεπιστημιακά τμήματα, την ενίσχυση των εργαστηριακών υποδομών, τη σύνδεση με την κοινωνία των πολιτών και τη διοργάνωση προσομοιώσεων. Στον αντίποδα, μόλις μία στις τρεις περιπτώσεις αποφοίτων μας ζητά περαιτέρω ενίσχυση της διδασκαλίας θεωρητικών μοντέλων/επιστημονικών παραδειγμάτων/σχολών σκέψης (Γράφημα 3). Έχει ενδιαφέρον ότι στη μοναδική πρόταση βελτίωσης που σημειώνεται στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ κύκλων σπουδών, οι απόφοιτοι του κύκλου Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών ζητούν μεγαλύτερη έμφαση σε αγγλόφωνα μαθήματα σε πολύ υψηλότερο ποσοστό από ό,τι οι απόφοιτοι των άλλων κύκλων σπουδών.

Γράφημα 3 Προτάσεις βελτίωσης ΤΠΕΔΔ (%)

Πραγματοποιώντας και σε αυτήν την περίπτωση ανάλυση κυρίων συνιστωσών, αναδείχτηκαν τέσσερις ομάδες μεταβλητών (συνιστώσες) σχετικά με το πού θα πρέπει να δοθεί έμφαση από το Τμήμα ΠΕΔΔ στο μέλλον. Η ΑΚΣ επιβεβαιώνει ότι η ενίσχυση της διδασκαλίας είναι η διάσταση που εξηγεί τις διακυμάνσεις των απαντήσεων των αποφοίτων μας λιγότερο από τις υπόλοιπες, επιβεβαιώνοντας εμμέσως ότι, σύμφωνα με τους/τις αποφοίτους μας, το Τμήμα δεν χρειάζεται ιδιαίτερες βελτιωτικές παρεμβάσεις στο επίπεδο της διδασκαλίας. Στον αντίποδα, οι απαντήσεις των αποφοίτων μας ομαδοποιούν στοιχεία Εξωστρέφειας και Διασύνδεσης ως την ισχυρότερη συνιστώσα αναφορικά με τις προτάσεις βελτίωσης των σπουδών, ακολουθούμενη από στοιχεία που αφορούν στις Υποδομές και την Οργάνωση του Τμήματος.

Μετά την αποφοίτηση

Σπουδές

Το 45% των αποφοίτων μας του 2021 δήλωσαν έως τον Μάιο του 2022 ότι είχαν ήδη συνεχίσει τις σπουδές τους, με τα υψηλότερα ποσοστά να σημειώνονται στις νεότερες ηλικίες, έως 24 ετών, και στους/στις αποφοίτους που ολοκλήρωσαν σχετικά σύντομα τις σπουδές τους, δηλαδή έως τα 6 έτη (Πίνακας 2). Η συνέχιση των σπουδών φαίνεται ότι δεν συναρτάται με μεγαλύτερες

ηλικίες και καθυστερημένη ολοκλήρωση των σπουδών στο Τμήμα ΠΕΔΔ, ενώ είναι επίσης αρκετά χαμηλή μεταξύ όσων σημείωσαν χαμηλό βαθμό πτυχίου.

Πίνακας 2 Συνέχιση σπουδών ανά διάρκεια σπουδών (%)

Συνέχιση σπουδών	Διάρκεια σπουδών				Σύνολο
	3*-4 έτη	5-6 έτη	7-8 έτη	9+	
Ναι	46,2	59,5	20,7	31,4	45,0
Όχι	53,8	40,5	79,3	68,6	55,0
Σύνολο	100	100	100	100	100

Από την υποομάδα αποφοίτων μας που συνεχίζουν τις σπουδές τους, περίπου τα τρία τέταρτα συνεχίζουν σε μεταπτυχιακό επίπεδο, ποσοστό που αυξάνεται περαιτέρω μεταξύ των αποφοίτων του κύκλου Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών και των μεγαλύτερων ηλικιών. Προκύπτει, πάντως, και ένας αντίστροφος συνδυασμός, μικρής ηλικίας και μικρής διάρκειας σπουδών από τη μια μεριά και συνέχισης σε προπτυχιακό επίπεδο από την άλλη. Το συγκεκριμένο εύρημα πιθανώς αντανακλά το φαινόμενο των παράλληλων σπουδών που ξεκινούν αρκετοί/ές φοιτητές/τριές μας σε πανεπιστημιακά ιδρύματα του εξωτερικού, κυρίως στην Κύπρο, ή σε ιδιωτικά «κολλέγια».

Τέλος, αναφορικά με τον τόπο συνέχισης των σπουδών, αυτός είναι η Ελλάδα, σε ποσοστό περίπου 80%, με τις υπόλοιπες περιπτώσεις να δηλώνουν ότι συνέχισαν τις σπουδές τους στο εξωτερικό. Αξίζει να σημειωθεί ότι τη συνέχιση των σπουδών τους στο εξωτερικό επιλέγουν σε ποσοστό 75% οι απόφοιτοι με βαθμό πτυχίου πάνω από 8,5 (Πίνακας 3) και οι απόφοιτοι του κύκλου Πολιτικής Ανάλυσης, σε ποσοστό σχεδόν διπλάσιο από ό,τι στο σύνολο (38,9%), σε δύο σχέσεις που αμφότερες είναι στατιστικά σημαντικές.

Πίνακας 3 Τόπος συνέχισης σπουδών ανά Βαθμό πτυχίου

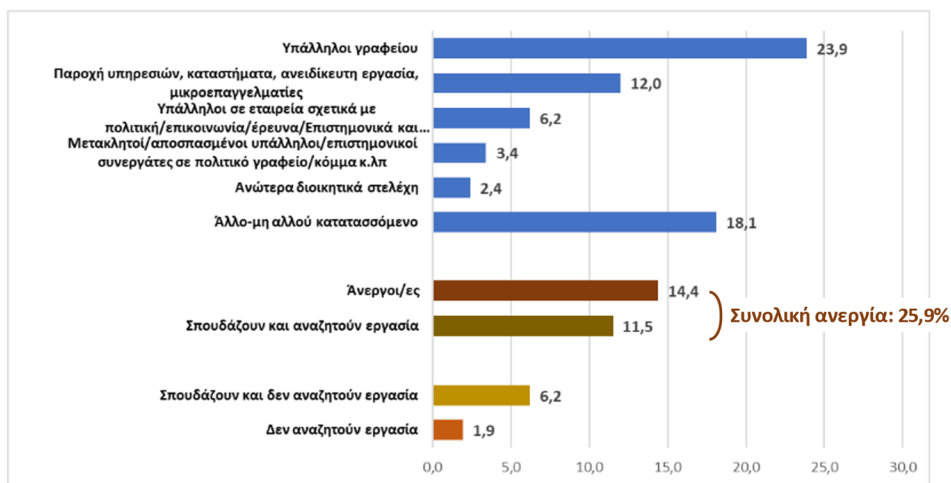
Τόπος σπουδών	Βαθμός πτυχίου			Σύνολο
	5-6,4	6,5-8,4	8,5+	
Ελλάδα	83,3	84,7	25,0	81,9
Εξωτερικό	16,7	15,3	75,0	18,1
Σύνολο	100	100	100	100

Απασχόληση

Σχετικά με ένα από τα κεντρικότερα ερωτήματα της παρούσας έρευνας, περίπου το 26% των αποφοίτων μας αναζητούν εργασία. Ως υπάλληλοι γραφείου απασχολούνται το 24%, ενώ 12% απασχολούνται στην παροχή υπηρεσιών, σε ανειδίκευτη εργασία, σε καταστήματα κ.λπ. Σε επαγγέλματα που θα μπορούσαν να σχετίζονται με τις σπουδές στο Τμήμα ΠΕΔΔ, όπως επιστημονικά επαγγέλματα, θέσεις μετακλητών υπαλλήλων, εργαζομένων σε κόμματα/πολιτικά γραφεία ή εταιρείες συμβούλων ή έρευνας, καθώς και σε ανώτερες διοικητικές θέσεις απασχολούνται αθροιστικά το 12% των αποφοίτων μας (Γράφημα 4). Πάντως, συνολικά, μόλις το 30% των αποφοίτων μας που εργάζονται δηλώνει ότι η τρέχουσα εργασία τους είναι πολύ ή αρκετά συναφής με τις σπουδές τους στο Τμήμα ΠΕΔΔ, με το ποσοστό αυτό να σημειώνει την υψηλότερη τιμή του (35%) μεταξύ των αποφοίτων του κύκλου σπουδών Διοικητικής Επιστήμης και Δημοσίου Δικαίου.

Γράφημα 4 Θέση στην απασχόληση αποφοίτων ΤΠΕΔΔ

Θέση στην απασχόληση (%)

Η μέση κατά δήλωση καθαρή μηνιαία αμοιβή των αποφοίτων μας είναι 878 ευρώ και η διάμεση 800 ευρώ. Είναι αξιοσημείωτο ότι οι γυναίκες απόφοιτοί μας λαμβάνουν περίπου το 82% της μέσης αμοιβής των ανδρών συναδέλφων τους, σε μια στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση (Πίνακας 4). Εύλογα, όσο μεγαλύτερη η ηλικία των αποφοίτων μας, τόσο μεγαλύτερη και η μέση καθαρή μηνιαία αμοιβή τους.

Πίνακας 4 Μέση αμοιβή αποφοίτων ΤΠΕΔΔ ανά Φύλο

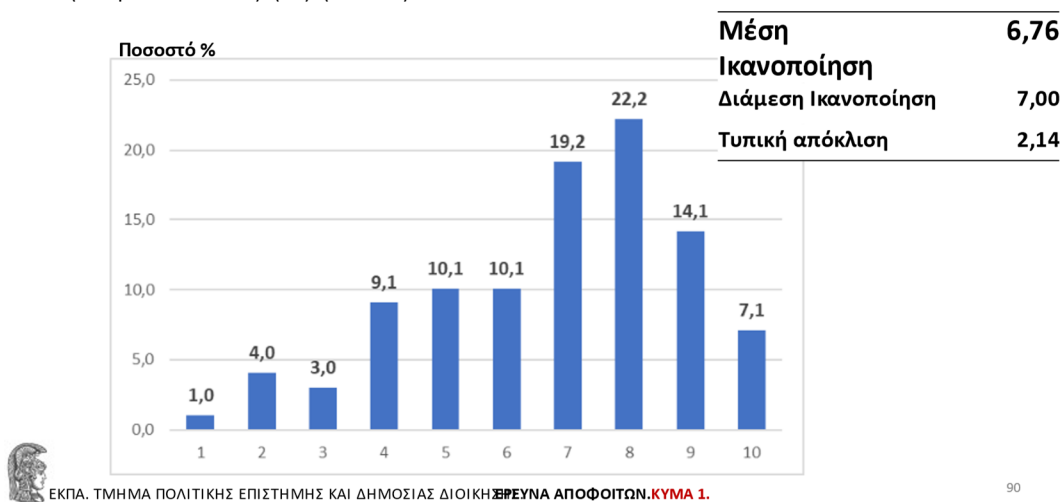
Φύλο	Μέση αμοιβή (€)
Άνδρες	1.001
Γυναίκες	828
Σύνολο	878

Τέλος, η μέση ικανοποίηση των αποφοίτων μας από την τρέχουσα εργασία τους στη δεκαβάθμια κλίμακα (1-10) είναι 6,76, με τις μισές περιπτώσεις να δηλώνουν ικανοποίηση από 7 και πάνω (Γράφημα 5). Στατιστικά σημαντικές είναι οι διαφορές μεταξύ διαφορετικών κύκλων σπουδών, με την υψηλότερη ικανοποίηση από την τρέχουσα εργασία να σημειώνεται μεταξύ των

αποφοίτων της Πολιτικής Ανάλυσης (7,76). Αναμενόμενα, εντοπίζεται στατιστικά σημαντική και θετική σχέση μεταξύ της ικανοποίησης από την τρέχουσα εργασία και της αντιλαμβανόμενης συνάφειάς της με τις σπουδές στο Τμήμα ΠΕΔΔ.

Γράφημα 5 Βαθμός Ικανοποίησης αποφοίτων ΤΠΕΔΔ από τρέχουσα εργασία

Βαθμός Ικανοποίησης από τρέχουσα εργασία (Κλίμακα 1-10) (%) (N=99)

Αντί επιλόγου: Μια αξιοσημείωτη χρονικότητα και μια αναμενόμενη ανισότητα

Σε αυτό το σημείο, αξίζει να γίνει ειδική μνεία σε δύο μεταβλητές που φαίνεται ότι έχουν μεγάλη ερμηνευτική ισχύ και μετρούν, με διακριτό μεν μερικώς επικαλυπτόμενο δε τρόπο, πλευρές της χρονικότητας των σπουδών, ήτοι τη διάρκεια των σπουδών και την ηλικία των φοιτητών/τριών. Σε αυτό το επίπεδο έχουμε μια σειρά από σχέσεις, οι οποίες παρουσιάζουν εσωτερική συνέπεια, άρα και υψηλή εσωτερική εγκυρότητα, ενώ αρκετές είναι και στατιστικά σημαντικές. Πιο συγκεκριμένα, σε όσους/ες αποφοίτησαν μετά από 7-8 έτη σπουδών ή/και ήταν μεταξύ 25-30 ετών όταν διεξήχθη η έρευνα, καταγράφεται:

- ο χαμηλότερος βαθμός ικανοποίησης από τις σπουδές τους στο Τμήμα ΠΕΔΔ,
- το χαμηλότερο ποσοστό πιθανότητας σύστασης του Τμήματός μας σε τρίτους (αποτελώντας τη μοναδική υποομάδα που το συγκεκριμένο μέγεθος είναι μειοψηφικό),
- τα χαμηλότερα ποσοστά αντιλαμβανόμενης συμβολής των σπουδών στο Τμήμα ΠΕΔΔ, σε όλους ανεξαιρέτως του τομείς που διερευνήθηκαν,
- το χαμηλότερο ποσοστό συνέχισης σπουδών,
- το χαμηλότερο ποσοστό συνάφειας τρέχουσας εργασίας με τις σπουδές στο Τμήμα ΠΕΔΔ,
- το υψηλότερο ποσοστό ανειδίκευτης εργασίας.

Πρόκειται για δύο υποομάδες του δείγματός μας, οι οποίες περιλαμβάνουν κατά κύριο λόγο αποφοίτους που μπήκαν στο πανεπιστήμιο πάνω στην κορύφωση των συνεπειών της οικονομικής κρίσης, περίπου το 2012-2013, ενώ ταυτοχρόνως εκείνη η περίοδος ήταν και πολύ δύσκολη για το ίδιο το ΕΚΠΑ σε λειτουργικό επίπεδο (διαθεσιμότητα διοικητικών υπαλλήλων, απεργία κ.λπ.). Η ιδιαιτερότητα εκείνης της περιόδου αναδεικνύεται έτι περαιτέρω από το γεγονός ότι τόσο στις περιπτώσεις που ανήκουν στην αμέσως επόμενη ηλικιακή ομάδα, όσο και σε εκείνες που είχαν μπει νωρίτερα στο πανεπιστήμιο, οι αντίστοιχοι δείκτες είναι θετικότεροι.

Αντίστοιχα, φαίνεται ότι οι γυναίκες απόφοιτοί μας, ανεξαρτήτως χρονικότητας, βιώνουν, δυστυχώς αναμενόμενα, τις έμφυλες ανισότητες που εξακολουθούν να υφίστανται στην Ελληνική κοινωνία. Σε σχέση με τους άνδρες συναδέλφους τους, απόφοιτους του Τμήματός μας, οι γυναίκες απόφοιτοί μας:

- Και στις τρεις πιθανές περιοχές βελτίωσης του Τμήματος που καταγράφηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές ως προς το φύλο, είχαν μεγαλύτερες απαιτήσεις διασύνδεσης με άλλα πανεπιστήμια, διασύνδεσης με την κοινωνία πολιτών και ενίσχυσης της γραμματειακής υποστήριξης,
- έχουν υπερδιπλάσιο ποσοστό ανεργίας από τους άνδρες αποφοίτους μας,

-απασχολούνται σε λιγότερο συναφείς με τις σπουδές τους εργασίες σε σύγκριση με τους άνδρες συναδέλφους τους,

-λαμβάνουν περίπου το 82% του μέσου μηνιαίου εισοδήματος των ανδρών αποφοίτων μας,

-είναι λιγότερο ικανοποιημένες από την τρέχουσα εργασία τους σε σχέση με τους άνδρες αποφοίτους μας,

-κατέχουν ανώτερες θέσεις σε ποσοστό 88% μικρότερο από τους άνδρες αποφοίτους μας.

Είναι δε αξιοσημείωτο ότι, αντίθετα με την ευάλωτη ομάδα της κρίσης που παρουσιάστηκε παραπάνω, οι γυναίκες απόφοιτοί μας, πριν συναντήσουν τις έμφυλες ανισότητες «εκεί έξω», δεν διαφέρουν από τους άνδρες συναδέλφους τους στο επίπεδο της ικανοποίησης από τις σπουδές τους και της πιθανότητας σύστασης του Τμήματός μας σε τρίτους.

Συνεπώς, οι «εισακτέοι/ες της κρίσης», καθώς και οι γυναίκες αποτελούν τις δύο πιο ευάλωτες κατηγορίες αποφοίτων μας και, προφανώς, συγκροτούν και τις δυο πιο ευάλωτες κατηγορίες στο τρέχον φοιτητικό σώμα, η μεν πλέον ολοένα και πιο ολιγάριθμη, η δε πλειοψηφική.